

*»Ne glede na to,
v kakšni župniji ste,
kje se nahajate ali
s kakšnimi sredstvi
trenutno razpolagate,
lahko začnete graditi
zdravo župnijo
prav tam, kamor vas
je Bog postavil.«*

Michael White, Tom Corcoran *(avtorja)*

prenovitev

**(Obvezno branje)
za vse,
ki imate radi
svojo župnijo!**

i

Naslov knjige: Prenovitev

Naslov izvirnika: Rebuilt:

Awakening the faithful, reaching the lost, and making Church matter

Avtorja besedila: Michael White, Tom Corcoran

Izdaja: prva

Prevod: Meta Halas

Jezikovni pregled: Ana Gruden, Urška Willewaldt

Oblikovanje in prelom: Janja Ošljaj

Tiskano v Sloveniji.

Naklada: 800 izvodov

Izdala in založila: Založba Emanuel d.o.o., Ljubljana, 2015

<http://zalozba-emanuel.si>

Naročila: narocila@zalozba-emanuel.si

031 705 792

© Založba Emanuel d.o.o., 2015, za izdajo v slovenskem jeziku

© Ave Maria Press, INC., P.O. Box 428, Notre Dame, Indiana, U.S.A.,
2013, za izdajo v angleškem jeziku

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

272-766(73)«20«

WHITE, Michael, 1958-

Prenovitev / Michael White, Tom Corcoran ; [prevod Meta Halas]. - 1. izd.
- Ljubljana : Emanuel, 2015

Prevod dela: Rebuilt

ISBN 978-961-93860-0-2

1. Corcoran, Tom

280356352

---

*»Ne glede na to,
v kakšni župniji ste,
kje se nahajate ali
s kakšnimi sredstvi
trenutno razpolagate,
lahko začnete graditi
zdravo župnijo
prav tam, kamor vas
je Bog postavil.«*

Michael White, Tom Corcoran *(avtorja)*

prenovitev

**(Obvezno branje)
za vse,
ki imate radi
svojo župnijo!**

*Župnija je kraj, kjer Cerkev prebiva.
Župnije so občestva vere, dejanj in upanja.
V njih se razglaša in proslavlja evangelij,
v njih se vernike oblikuje in pošilja,
da prenovijo zemljo.
Župnije so domovi krščanskega občestva;
so srce Cerkve.*

Narodna konferenca katoliških škofov v ZDA

Hvala

*našemu nadškofu
za vodstvo in prijateljstvo,*

*duhovnikom nadškofije Baltimore
za navdušujoč zgled plodovitega služenja,*

*prvemu župniku in članom župnije Jezusovega rojstva
za postavitev temeljev,*

*založbi Ave Maria Press
za platformo,*

*vsem sodelavcem pri tem projektu
za modrost,*

*našim župljanom
za navdušenje,*

*našemu osebju
za pogum,*

*najinim staršem
za ljubezen,*

Tom: *moji ženi
za to, da si dala otroke spat, da sem jaz lahko pisal,*

*Bogu
za to, da je izbral dve povsem nepričakovani, nepopolni orodji,
da bi opravil veliko delo
in tako brez sence dvoma potrdil,
da je vse to milost.*

Kazalo

8	Uvodna beseda
10	Predgovor
15	Uvod: prikladno parkiranje
26	I. del: opredelitev problema
27	1. Cerkev ni enostavna
36	2. Farizeji v srcu
46	II. del: najti pot naprej
47	3. Izgubljeni ljudje v cerkvenem svetu
59	4. Vojna v nebesih
75	5. Lepe cerkve in druge laži
92	III. del: razvijanje strategije
93	6. »Važen je konec tedna, tepec!«
120	7. Pritegniti naslednjo generacijo
134	8. Dati sporočilu pomen
156	9. Graditi od spodaj
175	10. Ne goljufajte Boga
194	11. Spravite župljane ven iz cerkve
208	12. Obnovitelji
226	13. Zaljubiti se
244	14. Vodite tja, kjer služite
257	15. Vi to zmorete!
265	Dodatek A
	Podroben primer spreminjanja naše kulture
271	Dodatek B
	Nekaj od (veliko) stvari, ki jih še vedno ne veva
278	Dodatek C
	Poimenovanje spremembe: poslanstvo, vizija in strategija

Uvodna beseda

Obiskovanje župnij je ena najbolj prijetnih nalog, ki jih imam kot nadškof. Če bi bilo po moje, bi temu posvetil več časa. V nadškofiji New York so župnije zelo raznolike. A ne glede na njihovo velikost, slog, kulturo ali jezik so ta občestva polna ljudi, ki ljubijo svojo župnijo. Župnija je prva bojna vrsta Cerkve in nove evangelizacije!

In zato imam rad to knjigo. *Prenovitev* je preprosto zgodba o župniji, napisana z vidika župnika in laičnega sodelavca. Oče Michael White, ki ga poznam že veliko let, in njegov pastoralni asistent, Tom Corcoran, nam z izjemno odkritostjo in šaljivostjo pišeta in pripovedujeta o tem, kar se jima je zgodilo. Preko poskusov in napak, uspehov in polomij ter z nekaj nepričakovanimi izkušnjami na poti sta se veliko naučila o življenju župnije. Zlasti to, da se je v svojo župnijo treba zaljubiti.

Avtorja nam od začetka do konca ponujata dragocene in koristne pristope, ki se jih lahko preprosto prenese v druga župnijska okolja. Knjiga je bogat vir za duhovnike, pastoralne delavce in tudi za župljane. Še več, to je knjiga, ki novo evangelizacijo jemlje resno in pokaže pot naprej za druge, da bi storili enako. Pristop, ki ga boste odkrili tu, je zakoreninjen v Svetem pismu in je nadvse preprost. Je tudi popolnoma katoliški in skuša znova vključiti ljudi iz naših vrst, tako da jih navduši za njihovo katoliško vero, hkrati pa pritegniti tudi tiste, ki niso prisotni.

Avtorja imata v svojem srcu očitno zelo veliko prostora za katoličane, ki niso več dejavni verniki. Ta skupina se v naši državi povečuje – to je žalostno dejstvo, ki zahteva našo pozornost

in si zasluži, da se po svojih najboljših močeh potrudimo obrniti ta trend in jih pripeljati domov. *Na župnijski ravni* potrebujemo evangelizacijsko strategijo, ki je namensko osredotočena na nekdanje katoličane. Če naj se premaknemo naprej, bo takšna strategija vedno bolj postajala kritično in ključno vprašanje v življenju župnije. Ta knjiga oblikuje odgovor na to vprašanje in deluje. Zato je *Prenovitev* ena najpomembnejših knjig za župnijsko delo naše generacije.

Če imate radi svojo župnijo, preberite to knjigo!

Kardinal Timothy Michael Dolan,
newyorški nadškof,
27. september 2012

Predgovor

*»Posebno danes prvenstvena
pastoralna naloga nove evangelizacije,
ki je naložena vsemu Božjemu ljudstvu,
zahteva novo vnemo, nove metode
in nov izraz za oznanjevanje
in pričevanje evangelija.
Od duhovnikov zahteva, da so radikalno
in popolno prežeti s Kristusovo skrivnostjo in
sposobni uresničevati nov slog pastoralnega
življenja, ki ga označuje
globoko občestvo s papežem, škofi
in med seboj, in pa rodovitno sodelovanje
z vernimi laiki, ob spoštovanju
različnih vlog, karizem in služb
znotraj cerkvene skupnosti.«*

sveti Janez Pavel II.¹

¹ Janez Pavel
II.: Posinodalna
apostolska
spodbuda:
Dal vam bom
pastirjev
(Pastores dabō
vobis), CD
48. Ljubljana:
Družina,
1992. 18.

To je knjiga, ki govori o cerkvi krajevne skupnosti, ki jo katoličani imenujemo župnija. Pisca sva dva tipa – katoliški župnik in njegov laični asistent – ki delava v župniji že nekaj let. To je najbrž najina osnovna kvalifikacija za pisanje te knjige. Pravzaprav je to najina *edina* kvalifikacija in če sva povsem iskrena, dolgo časa sploh nisva bila dobra v tem.

Kar se tiče vodenja župnije, sva naredila in doživela več kot dovolj manjših katastrof in velikih napakic. Beseda »neumni« niti približno ne opiše, kakšni so bili najini napačni začetki in veliki trki, ki sva jih povzročila. Pri vsem tem pa sva odkrila, da sva bila preobremenjena, pregorela, potolčena in ponižana. Bili so dnevi, ko sva hotela odnehati. Bili so dnevi, ki so trajali tedne in mesece, ko sva hotela odnehati. Včasih je bila najina edina molitev k Bogu rotnje, naj naju pošlje nekam drugam. Bili so tudi časi, ko bi se z veseljem vsemu odpovedala in šla prodajat hot doge na stadion. Nikoli si nisva predstavljala, da bi delala v župniji, zdaj pa si ne moreva predstavljati, da bi delala kjerkoli drugje. O tem vam želiva spregovoriti.

Naj poveva še to – sva čisto navadna človeka. Če bi naju srečali, bi to takoj ugotovili. Nisva bila med najboljšimi v razredu – niti približno. Prav tako ne prinašava velikih modrosti ali izvirnega pogleda na to stvar. Gotovo nisva vizionarja. Le uzrla sva osupljivo delo, ki ga Bog opravlja v naši župniji in pri katerem smeva sodelovati. Tudi o tem vam želiva kaj povedati.

To piševa za župnike, vodje pastorage, sodelavce, diakone, semeniščnike, katehiste, delavce v mladinski pastorage in prostovoljce. Tudi če ste samo opazovalec iz cerkvenih klopi, a cenite svoje krajevno cerkveno občestvo in spoštujete njegovo temeljno in ključno vlogo, ki jo v vašem življenju ima, potem je ta knjiga za vas.

Želiva z razmislekom nagovoriti vse, ki vas skrbi, da mnogim župnijam v zadnjem času očitno ne gre več tako dobro. Že eno samo preprosto dejstvo ponazori to težavo – vsak tretji, ki je bil vzgojen v Katoliški cerkvi, zapusti Cerkev in tako prispeva k temu, da je »nekdanji katoličan« tretja najštevilčnejša verska opredelitev v državi.²

Veliko ljudi je pripravljenih povedati, zakaj je tako in kako to popraviti. A veliko argumentov, ki sva jih slišala midva, se običajno zmoti v težavi in zgreši bistvo. Midva meniva, da je težava v kulturi. Kultura je mogočna zmes znanja, prepričanja in vedênja, ki je v neki organizaciji vsem skupna in je lahko njena najmočnejša sila. Vpliva prav na vse – na navdušenje in moralo, produktivnost in ustvarjalnost, učinkovitost in uspeh. Pomembnejša je od vizije ali poslanstva glede dogajanja v skupini.³ Vsaka organizacija ima kulturo. Midva misliva, da najbolj žgoča težava Cerkve tiči v njeni kulturi. In bistveno je to – to je težava župnije. Resnično, to je *glavna* težava župnije.

Obstajajo »kulturne« težave, ki so očitno skupne vsem župniskim občestvom – velikim in majhnim, starim in mladim, rastočim in upadajočim, mestnim, predmestnim in podeželskim, severovzhodnim, jugozahodnim in vsem vmes, špansko govorečim, multikulturnim, azijskim, afriško-ameriškim. Te težave se gotovo le še zaostrejujejo ob vseh pretresljivih spremembah, ki pospešeno majejo Katoliško cerkev v tej državi in ki med drugim v nekaterih regijah vodijo do številnih zapiranj župnij, združevanj in prestrukturiranj.

Stvari ne tečejo več, kot bi lahko ali bi morale teči, plodnim pogovorom o tem, *zakaj* je tako in *kako* je to povezano z eksodusom članov, pa se očitno na široko ogibamo. Gabe Lyons, avtor, ki nama je pri srcu, je to takole opisal:

»Kulture so kot oblaki. Materializirajo se kot stranski produkti prevladujočih okoliščin. S premikanjem po pokrajini

² Thomas J. Reese: "The hidden exodus: Catholics becoming protestants," National catholic reporter, 28. april, 011, <http://nchronline.org/news/hidden-exodus-catholics-becoming-protestants>. Za podrobne informacije glej US religious landscape survey by the pew research center's forum on religion and public life, Washington, DC: Pew research center, 2008.

³ Samuel R. Chand: Cracking your church's culture code: Seven keys to unleashing vision and inspiration (San Francisco: Jossey-Bass, 2011). 2.

razkrivajo vplivne tokove sveta. In ko si znotraj njih, je težko videti, kaj se v resnici dogaja okoli tebe.«⁴

To knjigo ponujava vsem ljudem, ki slutijo ali pa so tako kot midva mogoče prepričani, da bi bilo lahko boljše. Saj vi to že veste, le težko prepoznate, kaj se v resnici dogaja. Knjigo piševa, da bi opisala najino zgodbo – kaj se je zgodilo nama, kaj sva spoznala in kaj veva o tem, kar v župniji Timonium v Marylandu v točno tem trenutku zgodovine deluje.

Kot boste videli, se nisva ukvarjala z vprašanji ekleziologije, kanonskega prava in katehetskega dela. Povsem se izogibava težavnim, a že urejenim zadevam in sva le na lahno skušala stopati po minskem polju liturgije. Zanima naju predvsem »kultura« naše župnije. Kultura je tisto, kar sva z novo strategijo hotela spremeniti. Povečanje števila članov je prvi in najbolj očitni sad. Naša soseska se sicer ne širi, naša župnija pa. Pravzaprav smo zdaj preseglji svoje trenutne prostorske zmožnosti.

Drugi sadovi naše nove strategije so dramatično večje darovane, razmah prostovoljstva in služenja ter večja vnema in navdušenje. Česar se sicer ne da izmeriti, je pa še toliko pomembnejše – naša župnija je dokazljivo postala živahna, pristno katoliška in duhovno prenovljena. Toda stvar je v tem: knjigo morate prebrati zato, ker po Božji milosti tudi vi lahko prenovite ali vzgojite zdravo župnijo.

Ne delava si utvar, da veva karkoli o vašem župnijskem občestvu in o tem, kaj bi delovalo pri vas. Skušava biti spoštljiva do vaših izzivov in naporov. Prav vsaka podrobnost, ki jo bova predstavila tu, gotovo ne bo delovala povsod. Najino strategijo je treba prevesti v *vaše* okolje, če naj sploh ima možnost delovanja. Ne upava si vztrajati pri tem, da se da vsa najina načela prenesti na vašo župnijo. Domnevava pa, da je to možno za večino.

⁴ Gabe Lyons: The next christians: The good news about the end of christian America (New York: Doubleday religion, 2010). 165.

Ne glede na to, v kakšni župniji živite, kakšen je vaš slog vodjenja župnije in kakšna je kultura vašega občestva, lahko vzgajate zdravo župnijo. S tem, da se zazrete preko ljudi iz vaših klopi na tiste ljudi, ki jih tam *ni*, in jim naredite pot, da bodo lahko prišli tja, ter da tako župljane kot nove člane usmerjate, da rastejo kot učenci Jezusa Kristusa, lahko prenovite kulturo vaše župnije in daste Cerkvi pomen.

Da boste lahko začeli, vam z veseljem ponujava spletna orodja, ki vam bodo v pomoč na vaši poti. Ta vključujejo namige »Koraki, ki jih lahko izvedete v vaši župniji«, kontrolne sezname in druga gradiva, npr. video lekcije, ki jih lahko prenesete brezplačno. Vse to je opisano v tretjem delu knjige in vam je na voljo na spletni strani *rebuiltparish.com*.

Vi to zmorete!

Uvod:
prikladno
parkiranje

*»Kako samotno leži mesto,
nekdaj polno ljudstva!«*

Žalostinke 1,1

Dovolite, da za uvod ponudiva pretirano poenostavitev. Večino zgodovine Katoliške cerkve v Združenih državah Amerike lahko strnemo v nekoliko predelan znameniti citat iz filma *Polje sanj* (*Field of dreams*): »Prišli so; zgradimo.« Cele generacije katoličanov je val za valom naplavljal na obalo in veliko si jih je v nadaljevanju ustvarilo družine, nemalo zelo številne družine. Ko se je ena cerkev napolnila, so zgradili drugo, včasih v isti ulici. To se zelo jasno vidi tu v severnem Baltimoru, še posebej na cestnem koridorju York Road, kjer je cela vrsta katoliških cerkva nanižana od pristanišča v Baltimoru do meje s Pennsylvanijo.

Katoličani so v to državo prišli večinoma revni in ranljivi. Veliko, če ne večina, jih je bilo potisnjenih na rob ameriške družbe, podobno kot v državah, iz katerih so izhajali. Cerkev je, za kar ji gre večno priznanje, pristopila in poskrbela za veliko osnovnih potreb priseljencev. Poleg duhovne oskrbe jim je pogosto nudila zdravstveno nego, izobrazbo in mrežo socialne podpore. Katoličani so skupaj s cerkvami gradili bolnišnice, šole in sirotišnice. Katoliški verniki so se znašli v vlogi **potreb- nih potrošnikov** in Cerkev jim je dobro služila.

Ko so se katoličani pehali za ameriški sanjami in se vzpenjali vse višje po gospodarski lestvici, so te kritične potrebe postale manj nujne in odnos ljudi do Cerkve se je spremenil. Prejemali so zakramente in duhovno vodenje; dana jim je bila verska vzgoja in našli so socialno podporo. Od njih so v zameno za te usluge pričakovali pokorščino in v veliki meri so tudi bili pokorni cerkvenim zakonom in pravilom ter celo krajevnim navadam. Verniki so diplomirali v vlogo **ustrežljivi- vih potrošnikov**, strategija cerkvenih voditeljev pa je postala »zgradimo in bodo prišli«.

Nekje po drugem vatikanskem koncilu pa je vloga povprečnega župljana spet doživela preobrat. Nihče ne ve natanko kdaj,

a točka preloma bi lahko bila objava *Humanae vitae*, papeževe okrožnice iz leta 1968, ki se je znova izrazila o tradicionalnem učenju Cerkve glede uravnavanja rojstev. Druge pomembne spremembe te dobe vključujejo porast izobraženih laikov, upad vpisa v katoliške šole, splošno neupoštevanje meja župnij, prve oblake prihajajoče »krize« duhovnih poklicev in skoraj popoln polom prakse spovedovanja.

Širša kultura se je hkrati preoblikovala ob vietnamski vojni, »belem begu«⁵, gibanju za pravice črncev, seksualni revoluciji, revolucionarnih spremembah v zdravstvu, komunikacijah in potovanju, dvomu v vsako avtoriteto in v odvisnost od institucij ter ob pospešenem propadanju organizirane religije.

Vse te spremembe znotraj in zunaj Cerkve so napovedovale začetek tako imenovanih »samopostrežnih« katoličanov, ki jih bova imenovala **zahtevni potrošniki**. Svitanje te dobe vse bolj meče luč na novo realnost: »Ne bodo prišli.«

In tu nekje se začne naša zgodba.

Timonium

Župnija Jezusovega rojstva, v kateri služiva, je bila leta 1968 izklesana iz velike župnije, ki je pokala po šivih. Rodila se je na predvečer konca gradbeniškega buma, ki se je razlegal po severnem Baltimoru vse od druge svetovne vojne. To so bili tudi zadnji dnevi širjenja evropske katoliške populacije, ki je vrsto let pred tem brez napora polnila klopi.

⁵ angl.
»white flight«,
umik belega
srednjega sloja iz
mestnih središč
v predmestja
(op. prev.)

Župnija je bila zasajena s prižnice materinske župnije s prep-rostim oznanilom novega župnika: »Če živite severno od ceste Timonium Road, zdaj pripadate novi župniji. Zglasite se v šoli Ridgely Road Middle School prihodnji konec tedna.«

Avtorja nista zagledana le v svoje delo in svoje uspehe, ampak si »upata« pisati tudi o neuspehih. Vsako poglavje vsebuje bogate izkušnje in spodbude, ki se jih da prenesti tudi v druge župnije. Čeprav je knjiga nastajala v ameriškem okolju, najdemo v njej veliko uporabnih smernic tudi za slovensko pastoralno delo. (...) Situacije so bolj ali manj podobne. Mlačnost ljudi, manjšanje števila vernikov v Cerkvi, apatičnost. Avtorja pokazeta močno alternativo. Njune spodbude so jasne in uporabne. V svet zaspanosti in melanholije prinašata žarek upanja in optimizma.

(p. Andrej Šegula, pastoralni teolog)

Središče knjige je avtorjev pastoralni ter v veliki meri tudi osebni zlom, v katerem se je končno in zares srečal s skrivnostjo Gospodovega križa. Ta boleči dogodek se nato kot prvovrstni humus ponuja za prinašanje stoternega sadu v župnijskem pastoralnem modelu. Knjiga postreže z resničnim pričevanjem župnikovega spreobrnjenja (ja, tudi to se lahko zgodi) ter z jasno in dokaj preprosto idejo postavitve župnijske pastorage. Iz Amerike more priti kaj dobrega? Jp, in to zelo.

(Janez Evangelist Rus, župnik)

Zares ne maram biti samo tradicionalni nedeljnik. S pomočjo te knjige sem ugotovila, kaj hočem biti – prenovitelj. Nočem več zajemati sape ob pojmih, kot so uspeh, razcvet, rast in se jih zdi res nezaslišano uporabljati v župnijskem okolju. Hočem, da naša starajoča se župnija z nikoli polno cerkvico postane uspešna, da se razcveti in zraste. Da postane neustavljivo privlačna za vernike in izgubljene. Avtorja dajeta dober zgled; nagovarja me njuna pripravljenost spremeniti sebe ter neomajno zaupanje v Boga, tudi ko jima je navdihnil nore ideje.

(Ana Gruden, župljanka)

Prenovitev je zgodba o župniji Jezusovega rojstva v Timoniumu, ZDA. Avtorja, župnik in njegov pastoralni asistent, odkrito pripovedujeta o tem, kar se jima je dogajalo od dne, ko sta nastopila službo in razočarana odkrila, da je župnija na poti stalnega in gotovega upada. Preko poskusov in napak ter z obilo Božje milosti sta jo z leti popeljala na pot rasti in odprtosti. Načrtno sta začela stvari delati drugače. **Postala sta zahtevna do cerkvenih ljudi in začela iskati izgubljene ...**

ISBN 961-93860-0-2

9 789619 386002

21,00 EUR